

dag i nogen udstrækning tilfældet. Dernæst arbejder en række højskoler med forberedelseskursus for sygeplejersker. Andre skoler har et sådant kursus som særlig fagafdeling.

Nogle højskoler har under den tidligere læreruddannelseslov haft godkendelse til at holde præparandkurser for seminarieelever. Denne virksomhed er nu bragt til afslutning med den nye læreruddannelseslovs krav om studentereksamen eller højere forberedelseseksamen som adgangsbetingelse. På den anden side vil en del skoler finde det naturligt at tilbyde en undervisning, der sigter mod forberedelse til optagelse på HF-kursus.

Adskillige skoler har som et af deres formål at træne ledere og lærere til gymnastik, idræt, husflid og håndarbejde.

To skoler for handicappede har godkendelse til at forberede og afholde teknisk forberedelseseksamen. En enkelt skole samler sin virksomhed om handels- og butiksfaglig undervisning.

En anden form for samspil med det øvrige uddannelsessystem viser sig i de gældende bestemmelser om optagelse på børnehave- og fritidspædagogseminarierne, hvorefter et højskoleophold kan indgå i vurderingen af en ansøgers studieegnethed. Der er her ikke formuleret særlige krav med hensyn til undervisning på højskolen. Endelig vil mange højskoler oprette afdelinger med mere interessebetonede fag: kunst, musik, teater, nordiske emner osv., uden at disse programmer svarer til bestemt formulerede uddannelseskrav.

Dette meget brogede billede bekræfter, at højskolerne gennem tiderne har været interesseret i at tilpasse sig samfundets vekslende krav, og at der som følge heraf er opstået en lang række overgangsformer mellem på den ene side den „rene“ højskole, på den anden side en skole, som med en stor del af sin virksomhed sigter direkte mod at dygtiggøre til uddannelse og erhverv.

Vore dages samfund præges af en voksende forståelse af uddannelse som et tilbud, der ikke begrænses til børne- og ungdomsårene, men skal stå til rådighed for den enkelte livet igennem. I overensstemmelse hermed ser man en tilbøjelighed til at lade de traditionelle eksaminer opløse i en række prøver i enkeltfag eller fagkombinationer, som kan aflægges over en længere periode. På tilsvarende måde bygges erhvervsuddannelser op af et antal uddannelsesblokke, der kan gennemgås hver for sig i et tempo, der svarer til den enkelte uddannelsessøgendes individuelle rytme. Denne strukturering giver mulighed for, at videreuddannelser, efteruddannelser, omskolinger o. s. v. kan finde sted som deltidsundervisning, samtidig med at erhvervs-

mæssig virksomhed bevares. Hertil svarer, at den nye lov om fritidsundervisning m. v. optager forberedelseskurser og erhvervmæssige kurser i fritidsundervisningen for voksne. Denne samme udvikling kunne også gøre det muligt, at visse uddannelseselementer kunne indgå som mindre dele af et højskoleophold, uden at tilsidesætte, at hovedvægten fortsat skal ligge på den almindelige undervisning.

Fra højskoleside har man imidlertid ikke ønsket en generel adgang til at tilbyde rettighedsgivende undervisning. Man finder, at *rettighedsgivende undervisning, der ikke afsluttes med prøve*, bør kunne tilbydes efter særlig godkendelse, hvorunder det i hvert enkelt tilfælde påses, at det almindelige hovedsigte ikke tilsidesættes. Derimod finder man, at *rettighedsgivende kurser, der afsluttes med prøve*, normalt må falde uden for højskolens opgave, idet sådanne kursusrækker på grund af deres art og omfang næppe vil kunne forenes med bestemmelsen om det almindelige hovedsigte.

Det må dog være rigtigt, at der gives undervisningsministeren mulighed for at dispensere fra denne bestemmelse. Dette kan være ønskeligt i ganske særlige tilfælde, i lighed med, hvad der gælder for de omtalte to skoler for handicappede.

Med den omtalte hastige udvikling på det øvrige undervisnings- og uddannelsesområde, som langtfra er afsluttet, kan det desuden ikke udelukkes, at der med tiden kan opstå nye med prøve afsluttende kursusformer, hvis art og omfang ikke vil være i strid med bestemmelsen om det almindelige hovedsigte. Også i en således foreliggende ny situation vil dispensationsmuligheden kunne anvendes.

Det må imidlertid i ethvert tilfælde fastholdes, at rettighedsgivende undervisning kun må omfatte en mindre del af undervisningen.

I undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 24 af 19. januar 1943 om statstilskud til folkehøjskoler og landbrugsskoler har man fastsat, at eleverne på fagafdelinger skal deltage i den almindelige højskoleundervisning i mindst 24 ugentlige timer. Denne bestemmelse finder man det ikke rimeligt at opretholde. Dels foregår der en udvikling i retning af, at klasstimernes antal i almindelighed formindskes til fordel for selvstudium og mere uformelle arbejdsgrupper, dels må det bero på en samlet vurdering af det enkelte arbejdsprogram, om et større timetal i et bestemt fag forstyrer balancen i den almindelige undervisning.

Skoler, der i henhold til ovenstående tilbyder rettighedsgivende undervisning, må underkaste sig de betingelser, der andetsteds i lovgivningen måtte være fastsat for at tilbyde sådan undervisning.